

ΤΟΙΜΕΝΕΣ ΕΝ ΣΤΥΜΦΑΛΙΑ

λελειμμένοι εἰς τὴν τύχην των. Ἀνέρχονται τὴν σκηνὴν αὐτοὶ οὐδὲ ἀκτοὶ ἄνευ κλίσεως οἱ περισσότεροι καὶ μόνον δι' ἔλλειψιν ἄλλης ἐργασίας· τὰ πρὸς διδασκαλίαν δράματα τὰ ἐκλέγουσιν αὐτοὶ οἱ ἴδιοι ἢ ἄνθρωποι ἀναμειγνύμενοι κατὰ κακὴν μοῖραν εἰς τὰ θεατρικά, ἀλλ' ὅχι περισσότερον τῶν ὑπὸ τὴν προστασίαν των δῆθεν ἡθοποιῶν κατηρτισμένοι· αἱ μεταφράσεις των εἶνε οἰκτρὰ συνυφάσματα ἐκ τῶν μᾶλλον ἀκαλαισθήτων καὶ ἀναρμόστων φράσεων· τὰ δὲ πρωτότυπα ἔργα, τὰ ὅποια τοὺς τυχαῖνον, εἶνε, ἐκτὸς σπανιωτάτων ἐξαιρέσεων, στερημένα ὅλων τῶν προσόντων τῶν δυναμένων νὰ ἀνταδίσκωσιν ἀληθῶς τὸν ὑποκριτὴν καὶ νὰ μορφώσωσι τὴν περὶ τὴν ὑπόκρισιν καλαισθησίαν του. Τέλος, ὡς νὰ μὴ ἐφθάναν τὰ τόσα κακά, τοὺς ἡθοποιούς μας διαιροῦσι πᾶθι καὶ μίσθι λυσσώδη καὶ μικροσυμφέροντα καὶ μικροφιλοδοξίαι· εἶνε δὲ ὡς ἐκ τούτου κατακερματισμένοι εἰς πέντε θιάσους, ἐν τῇ ὁλομείλῃ των ἀνυποφόρους, ἐν ᾧ μόλις θὰ ἐδύναντο νὰ ποτελέσουν ἓνα ὑποφρόν.

*

Μετὰ τὴν τοιαύτην γενικῶς ἀνωμολογημένην κατὰστασιν, δὲν εἶνε διόλου ἀπορίας ἄξιον τὸ ὅτι ἐκ τῆς πληθύος τῶν ἐχόντων σήμερον ἀξιώσεις σκηνηκῶν καλλιτεχνῶν, ἐὰν ἐξαιρέσωμεν τὸν Παντοπούλου ἓνα, τὴν Παρασκευοπούλου δύο καὶ τὸν πάντοτε ἀτυχῆ Λεκατσὴν τρεῖς, ὅλοι οἱ ἄλλοι μένουσιν μὲ τὰς ἀξιώσεις των. Ἐὰν κρίνωμεν μὲ ὀλιγωτέραν αὐστηρότητα ἢ μὲ πορροῦμεν ἴσως νὰ ξηλώσωμεν εὐφήμου μνείας καὶ τινὰς ἐκ τῶν ἄλλων, ὅχι βέβαια τῶν ἀδιορθώτων γηραιῶν συνταξιούχων τῆς σκηνῆς, ἀλλὰ τῶν νεω-

τέρων καὶ ἀπειροτέρων. Ἀλλ' ἔπειτα τί μένει, σὺν παρακολῷ· Χᾶος ἄμορφον καὶ ἀκατονόμαστον, ἀξιώσεις καὶ ὑπεροψία, ἀρεταὶ μεμονωμέναι καὶ ἀκαλλιέργητοι, ἐλαττώματα πλειούηφοντα καὶ ἐν σατανικῷ ἀλαλαγμῷ συνορχοῦμενα, ἡθοποιοὶ μὴ περαιοῦντες τιμὴν οὔτε εἰς ἑαυτοὺς οὔτε εἰς τὸ ἐπαγγέλμα, ἄλλοι μὲν ἔχοντες ἴσχυιν τινὰ φυσικῆς κλίσεως, καταπνιγόμενα ὑπὸ τῶν ἀκανθῶν τῆς ἰδίας ἀμαθείας, ἄλλοι δὲ ἀδυνατοῦντες δι' ἐσπευσμένης τινὸς ἀρπακτικῆς προπαιδείας νὰ κρύψωσι τὴν φυσικὴν αὐτῶν ἀνικανότητα... Ἀλλὰ μήπως καὶ οἱ ἐξαιρητέοι εἶνε τέλειοι καλλιτέχναι; Καὶ μήπως ὅφ' οὓς ὅρους διάγουσιν εἶνε δυνατόν νὰ εἶνε; Τί γενναῖον περιμένει κανεὶς ἀπὸ τὴν ἰδιοφυίαν τοῦ Παντοπούλου τὴν ἀπαράμιλλον, ὅταν κατατρίβεται τόσα ἔτη τόρᾳ ἀγόνως εἰς παιδαριώδη κωμειδύλλια, καὶ ὅταν δὲν λυτροῦται πρὸς στιγμὴν ἐξ αὐτῶν παρὰ διὰ νὰ ἐμπέσῃ εἰς τραγικὰ μέρη δραματικοῦ κινουῦντα τὸν... γέλωτα τῶν θεατῶν; Ἡ τί ἔρχον νὰ ἐλπίσης ἀπὸ τὴν Παρασκευοπούλου, τὴν νευρικὴν φύσιν τῆς γεννημένης καλλιτέχνιδος μὲ τοὺς σπινθηροδόλους ὀφθαλμούς, ὅταν τὴν περιστοιχίζῃ θιάσος νευροσπάστων ἱσταμένων ἐπὶ τῆς σκηνῆς ὡς ἐκπλήκτων καὶ ἀπεσβολωμένων πρὸ τῆς μαγικῆς ἐκείνης λάμπειας;

Ἐγὼ τουλάχιστον νομίζω ὅτι οὐδέποτε θὰ ἐμφανισθῶσιν ἐν ὅλῃ των τῇ δυνάμει οἱ ὀλίγοι μας καλλιτέχναι, οὔτε ἄλλοι πλησίον των ὃ' ἀνταδίσκωσιν, ἐφ' ὅσον δὲν τίθενται ὑπὸ τὴν αὐστηρὰν κηδεμονίαν τῶν πεφωτισμένων, τῶν ἱκανῶν νὰ ποδηγετήσωσι τὸ θέατρον, καὶ ἐφ' ὅσον δὲν συνεννοῦνται νὰ συνεργασθῶσιν εἰς ἓνα θιάσον ἐκ τῶν πρωτεύον-